

PAGEO

PALLAS ATHÉNÉ GEOPOLITIKAI ALAPÍTVÁNY

A 30. ASEAN Summit – A szervezet 50. évfordulója és a filippínó elnökség

Klemensits Péter

PAGEO Kutatóintézet - POLICY BRIEF – 2017. 05. 08.

2017. április 26-29 között Manilában került megrendezésre a 30. ASEAN Summit melynek az éves elnökséget betöltő Fülöp-szigetek volt a házigazdája. A szervezet idén ünnepli fennállásának 50. évfordulóját, ami tovább növeli az esemény jelentőségét. A várakozásoknak megfelelően ezúttal az ASEAN integráció előrehaladása, az északkelet-ázsiai biztonsági kérdések, a dél-kínai-tengeri konfliktus és természetesen Rodrigo Duterte filippínó elnök szereplése került a figyelem középpontjába.

- **A 30. ASEAN csúcsértekezletet 2017. április 24-29 között tartották Manilában.**
- Az ASEAN 50. évfordulóján **a szervezet soros elnöke a Fülöp-szigetek adott otthont a rendezvénynek.**
- A találkozó legfőbb témáit a **regionális integráció előrehaladása, a dél-kínai-tengeri konfliktus, a terrorfenyegetettség és a feszült északkelet-ázsiai biztonsági helyzet jelentette.**
- A multilaterális egyeztetések mellett **jelentős bilaterális tárgyalásokra is sor került,** melynek során Duterte elnök Indonézia és Brunei államfőjét is fogadta, **ezek alkalmával pedig több egyezményt is aláírtak.**
- Az integráció elmélyítése irányába tett újabb lépésként **az állam és kormányfők elfogadták a közzolgálat megreformálásáról és átalakításáról szóló deklarációt.**
- **Észak-Koreát a nemzetközi előírások betartására szólították fel,** ugyanakkor az összes érintett felet önmérsékletre intették, kerülve a konfliktus eszkalációját.
- A dél-kínai-tengeri kérdésben a szervezet megosztottságának köszönhetően továbbra sem történt előrelépés, de **a résztvevők elkötelezték magukat egy magatartási kódex**

Az 50 éves ASEAN

2017-ben a Fülöp-szigetek tölti be a Délkelet-Ázsiai Nemzetek Szövetségének (ASEAN) elnökségét, ami Rodrigo Duterte filippínó elnök kül- és belpolitikai tevékenységét tekintve már önmagában is figyelmet érdemel. Ráadásul az 1967 augusztusában alapított szervezet idén ünnepli fennállása 50. évfordulóját, ennek köszönhetően működése még nagyobb nemzetközi érdeklődésre tarthat számot. Idén a 2016 előtti rendszerhez visszatérve évi két csúcsertekezletet rendeznek az elnökséget betöltő Fülöp-szigeteken. Az elsőt április 26-29 között tartották Manilában, míg a következőnek – melynek alkalmával már az összes csendes-óceáni partner képviselteti magát a tárgyalásokon, hiszen a Kelet-Ázsia csúcsertekezletre is akkor kerül sor – november 10-14-én Panpanga tartomány ad otthont. (Az év 138 ASEAN-hoz kötődő rendezvényének többségét a fővárosban tartják.)¹

Rodrigo Duterte filippínó elnök

2017-ben az ASEAN legfőbb témája a „Partnerség a változásért, elköteleződés a világ felé”, melynek keretében a béke és stabilitás megőrzése, a tengeri biztonság és együttműködés elősegítése, valamint a gazdasági növekedés és a fejlődés biztosítása, ill. az integráció elmélyítése élvez prioritást. Az előzetes várakozásoknak megfelelően a 30. csúcsertekezlet során, fentiek mellett a dél-kínai-tengeri konfliktus, a terrorfenyegetettség és a feszült északkelet-

ázsiai biztonsági helyzet megvitatására is lehetett számítani.²

Csúcsertekezlet Manilában

Az amerikai nagykövetség előtti imperializmus ellenes tüntetések és a terrorfenyegetettség miatt alaposan megszigorított biztonsági intézkedések mellett került sor Manilában az ASEAN 10 országát képviselő állam és kormányfők tanácskozására.³ (Mianmart az államfő helyett a de facto miniszterelnöki pozíciót betöltő Aung San Su Kyi kancellár képviselte).

A hivatalos program a következőképpen alakult: április 26-án az egyes államoknak a szervezethez delegált állandó képviselői folytattak tanácskozást, majd április 27-én következett az ASEAN vezető tisztségviselőinek előkészítő találkozója. Április 28-án több kisebb jelentőségű tanácskozás mellett tárgyalásokat folytatott a külügyminiszterek értekezlete, míg a fő eseményre az állami vezetők tárgyalásaira és a kapcsolódó rendezvényekre, április 29-én került sor.⁴

Az ASEAN Summit mellett a háttérben jelentős bilaterális tárgyalások is zajlottak. Április 27-én Hassanal Bolkiah brunei szultánt hivatalos látogatáson fogadta Duterte elnök, melynek következtében több kétoldalú megállapodást is aláírtak, többek között a kultúrát és a halál iparágat érintő szorosabb együttműködésről. Bruneit – a szultán jelenlétében – Duterte a Fülöp-szigetek „legértékesebb barátjának és szövetségesének” nevezte.

Április 28-án Duterte az indonéz elnököt Joko „Jokowi” Widodo-t, is fogadta a Malacanang palotában és az országaik közötti szorosabb partnerség jegyében a két államfő több egyezményt írt alá. A mezőgazdaságról szóló szándéknyilatkozat mellett, a Közös Deklaráció a Tengeri Összekapcsolhatóságról, elsősorban a

Davao és Bitung közötti kommunikáció megerősítését tűzte ki céljául.⁵

Házigazdaként a Summit nyitóbeszédét Duterte elnök tartotta, aki megemlékezett a szervezet 50. évfordulójáról, az ASEAN integrációjának előrehaladásáról, a **partnerség jegyében a gazdasági együttműködés eredményeiről, a stabil, békés biztonsági környezet fenntartásának szükségéről, a terrorizmus és a kalózkodás problémájáról és persze a drogellenes küzdelem jelentőségéről.**⁶ Duterte drogellenes háborúja következtében eddig már több mint 7000 ember vesztette életét, de az elnök a nemzetközi tiltakozások ellenére is kitart álláspontja mellett. Noha Duterte kábítószer ellenes hadjáratát az ASEAN részéről csupán korlátozott kritika érte, az elnököt kényelmetlenül érintheti, hogy néhány nappal a csúcsertekezlet előtt egy filippínó ügyvéd a nemzetközi büntetőbírószágon keresetet nyújtott be ellene emberiségelleni bűncselekmények vádjával.⁷

Az eredmények

Az ASEAN 50. évfordulóján az integráció elmélyítésére komoly figyelmet fordítottak a résztvevők. **A korábbi célkitűzések teljesítése mellett a politikai-biztonsági közösség, a gazdasági közösség és a társadalmi-kulturális közösség 2025-ös tervezetében foglaltak megvalósítása jelenti az integrációs törekvések alapját.** Ennek jegyében a 4 napos értekezlet során a közszolgálati együttműködés, a közszolgálat intézményi reformja, átalakítása állt a tárgyalások középpontjába. Ennek eredményeként **az állam és kormányfők végül elfogadták az „ASEAN vezetők deklarációját a közszolgálat szerepéről, mint az ASEAN Vízió 2025 megvalósításához vezető katalizátort”.** A dokumentum elismerte a közszolgálat jelentőségét az egész térség fejlődését tekintve, továbbá az egészségügy, a katasztrófavédelem, a környezetvédelem és a jó kormányzás területén a korábbiaknál szorosabb kooperáció mellett

foglalt állást. Az átláthatóság és elszámoltathatóság erősítése szintén fontos cél, ebben a tekintetben pedig egyértelműen Szingapúr jelenti a példát a többiek számára.⁸

Az ASEAN állam és kormányfői Manilában

A tanácskozások másik fő témáját a regionális biztonságot fenyegető kérdések alkották, ezen belül is az észak-koreai válság. Ri Yong-Ho észak-koreai külügyminiszter írásban kérte az ASEAN főtítkárától, hogy a szervezet támogassa Phenjan álláspontját az Egyesült Államokkal szemben, a „nukleáris holocaust” elkerülése érdekében. Az ASEAN külügyminiszterei azonban „súlyos aggodalmukat” fejezték ki a feszültségek eskalációja miatt, kritizálták Észak-Koreát, egyben a nemzetközi előírások betartására szólítva fel. A külügyminiszterek ugyan észak-koreát tették felelőssé a kialakult helyzet miatt, ugyanakkor az összes érintett felet (az USA, Japán, Dél-Korea) önmérsékletre intették, kerülendő a provokatív lépéseket és a konfliktus eskalálódását.⁹ **A csúcsertekezlet zárónyilatkozata a párbeszéd felújítása és Koreai-félsziget nukleáris fegyver mentes övezetté nyilvánítása mellett foglalt állást.**¹⁰

A dél-kínai-tengeri ügyek

Amint arra számítani lehetett, a dél-kínai-tengeri konfliktus eseményeire is reagáltak az ASEAN vezetők. A szervezet legfőbb célja, hogy az érintettekkel egy magatartáskódexet fogadtasson el, de ennek megalkotása évek óta késik. Az ASEAN országok megosztottak ebben a

kérdésben, hiszen egyesek a keményebb hangnemet is megkockáztatnák Kínával szemben, míg mások minden olyan lépéstől tartózkodnak, amelyek az ázsiai nagyhatalom rosszallását váltanák ki.

A 30. ASEAN Summit abból a szempontból ígéretesnek, hogy a szervezet elnöki tisztét betöltő Fülöp-szigetek milyen álláspontot fog képviselni ebben a kérdésben. Duterte elnök megválasztását követően az USA-hoz fűződő korábbi kapcsolatok lazítása mellett érvelt, miközben Kínával és Oroszországgal való közelebbi együttműködést képviselte. A filippínó elnök „független külpolitikájának” részeként a Kínával való kapcsolatok rendezését tartotta legfőbb céljának, a gazdasági kooperáció érdekében pedig még a hágai Állandó Választottbíróóság 2016 júliusi ítéletének érvényre juttatására sem tett kísérletet.¹¹

A csúcsertekezlet során a felek között komoly vita alakult ki arról, hogy a zárónyilatkozatban Kína agresszív lépéseivel kapcsolatban (szigetfeltöltések, katonai létesítmények telepítése) mit tartalmazzon a szöveg, de végül – Peking számára – a lehető legenyhébb verzió került elfogadásra, amelyből a szigetfeltöltések és a militarizáció említése teljes mértékben kimaradt. **A vezetők végül a korábbiakhoz hasonlóan a béke a stabilitás és a hajózás szabadságának fenntartása, valamint (ideális esetben akár az év végére) egy magatartás kódex létrehozása mellett vállaltak kötelezettséget.**¹² A zárónyilatkozat bizonyította az ASEAN újbóli megosztottságát, egyúttal a probléma valódi megoldására tett erőfeszítéseinek eredménytelenségét is.

A várakozásoknak megfelelően, Duterte egyáltalán nem szorgalmazta a Kínával szembeni kritika végső szövegbe való belefoglalását, sőt mindent megtett annak tompítása mellett. Meg kell jegyezni, hogy az elnök Kína részéről komoly nyomás alá került, hiszen Peking nem rejtette

véka alá, hogy nem szeretné, ha bármiféle negatív kritika érné az ASEAN részéről ebben a kérdésben.¹³

Mindezek ellenére Duterte „független külpolitikájának” az eredményeként is felfogható, hogy a csúcsertekezlet után az USA-val való kapcsolatok rendezésére is megnyílt a lehetősége, amikor Donald Trump amerikai elnök telefonbeszélgetésük során meghívta őt egy washingtoni látogatásra.¹⁴

Következtetések

A 30. ASEAN Summit kétséget kizáróan bizonyította az elnökséget betöltő Fülöp-szigetek regionális integráció melletti elkötelezettségét. Vendéglátóként Duterte elnök – kerülve a feltűnést – méltóképpen képviselte a szervezet érdekeit, miközben bilaterális tárgyalások útján a szomszédjaival való szorosabb kooperációra törekedett. **A 2017-es évben az 50 éves ASEAN regionális szerepének megerősödése várható,** amelyet a filippínó törekvések is alátámasztanak.

Az integrációt illetően ugyan csak a közszolgálatról szóló deklaráció került aláírásra, de ez is jelzi a felek reformok iránti elkötelezettségét és a Közösségi Vízió 2025 program támogatottságát, melynek valószínűsíthetően az év során újabb pontjai is megvitatásra kerülnek.

A biztonsági kihívások területén Észak-Korea kérdésében teljes volt az egység: Az üzenet lényege, hogy a kommunista államnak alá kell vetnie magát a nemzetközi szabályoknak, de Amerikának és szövetségeseinek is önmérsékletet kell tanúsítania, hiszen a háború senkinek sem érdeke.

A dél-kínai tengeri konfliktust illetően továbbra sem történt jelentős előrelépés, ráadásul a Kínával szembeni mindennemű kritika kerülése sokak számára a csúcsertekezlet kudarcát szimbolizálja. Egyértelmű, hogy Kína

nélkül/ellenében a konfliktus megoldására nincs esély, így jelenleg Duterte Peking barát politikája, vagyis az együttműködés erősítése és a

nézeteltérések jegelese kínálja a legnagyobb hasznot a délkelet-ázsiai országok számára.

Készítette: Klemensits Péter

PAGEO - Policy Brief

Felelős szerkesztő: Bendarzszevszkij Anton
Szerzők: Bendarzszevszkij Anton, Czirják Ráhel, Eszterhai Viktor, Gere László, Klemensits Péter, Maráczai Fanni, Polyák Eszter, Vajda Zita

Kiadja a Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány ©
HU-1054 Budapest, Szabadság tér 8-9
www.geopolitika.hu

ISSN 2498-7697

Jegyzetek

- ¹ Regional leaders, officials to gather for 30th ASEAN Summit. CNN Philippines, April 27, 2017 <http://cnnphilippines.com/news/2017/04/26/30-asean-summit.html> (2017.05.03.)
- ² 30th ASEAN Summit. SDG Knowledge Hub, 26 April 2017 <http://sdg.iisd.org/events/30th-asean-summit/> (2017.05.03.)
- ³ TUPAS, Emmanuel: All set for Asean summit. The Philippine Star, April 22, 2017 <http://www.philstar.com/headlines/2017/04/22/1692737/all-set-asean-summit> (2017.05.03.)
- ⁴ 30th ASEAN Summit and Related Meetings: Schedule of Events. Balita Boss! 30 April 2017, <http://www.balitaboss.com/2017/04/30th-asean-summit-meetings-schedule.html> (2017.05.03.)
- ⁵ PHL hosts successful 30th ASEAN Summit. Philippine News Agency, April 30, 2017 <http://www.pna.gov.ph/articles/983867> (2017.05.03.)
- ⁶ Remarks Of President Rodrigo Roa Duterte at the Opening Ceremony of the 30th ASEAN Summit, PICC, Manila, Philippines, 29 April 2017. ASEAN Secretariat News, asean.org April 29th 2017 <http://asean.org/remarks-president-roa-duterte-opening-ceremony-30th-asean-summit-picc-manila-philippines-29-april-2017/> (2017.05.02.)
- ⁷ HOLMES, Oliver: 'Mass murder' complaint filed against Philippines' President Duterte at ICC. The Guardian, 25 April 2017 <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/25/mass-complaint-launched-against-philippines-president-duterte-at-icc> (2017.05.02.)
- ⁸ AGUINALDO, Camille: WATCH | Declaration on civil service is the only agreement state leaders signed this 30th ASEAN summit. Interaksyon News, April 29, 2017 <http://beta.interaksyon.com/better-stronger-civil-service-this-is-the-only-agreement-state-leaders-agreed-to-sign-this-30th-asean-summit/> (2017.05.02.)
- ⁹ ASEAN expresses 'grave concern' over tests despite North Korea appeal. rappler.org, April 28, 2017 <https://www.rappler.com/world/regions/asia-pacific/168235-asean-express-grave-concern-north-korea-tests> (2017.05.03.)
- ¹⁰ Chairman's Statement 30th ASEAN Summit. http://asean.org/storage/2017/04/Chairs-Statement-of-30th-ASEAN-Summit_FINAL.pdf (2017.05.03.)

---

¹¹ Részletesebben lásd: KLEMENSITS, Péter: Rodrigo Duterte „független” külpolitikája: A Fülöp-szigetek átalakuló külkapcsolatai. PAGEO, december 27, 2016 <http://www.geopolitika.hu/hu/2016/12/27/rodrigo-duterte-fuggetlen-kulpolitikaja-a-fulop-szigetek-atalakulo-kulkapcsolatai/> (2017.04.30)

¹² Chairman’s Statement 30th ASEAN Summit.

¹³ MOGATO, Manuel – DELA CRUZ, Enrico: SE Asian summit ends in uncertainty over South China Sea stance. Reuters, April 29, 2017 <http://www.reuters.com/article/us-asean-summit-idUSKBN17V035> (2017.05.01.)

¹⁴ LANDLER, Mark: Trump Invites Rodrigo Duterte to the White House. The New York Times, April 30, 2017 https://www.nytimes.com/2017/04/30/us/politics/trump-invites-rodrigo-duterte-to-the-white-house.html?_r=0 (2017.05.01.)

Képek Forrása:

- bbc.com
- philstar.com
- shutterstock.com

Források:

- AGUINALDO, Camille: WATCH | Declaration on civil service is the only agreement state leaders signed this 30th ASEAN summit. Interaksyon News, April 29, 2017 <http://beta.interaksyon.com/better-stronger-civil-service-this-is-the-only-agreement-state-leaders-agreed-to-sign-this-30th-asean-summit/> (2017.05.02.)
- ASEAN expresses 'grave concern' over tests despite North Korea appeal. rappler.org, April 28, 2017 <https://www.rappler.com/world/regions/asia-pacific/168235-asean-express-grave-concern-north-korea-tests> (2017.05.03.)
- 30th ASEAN Summit and Related Meetings: Schedule of Events. Balita Boss! 30 April 2017, <http://www.balitaboss.com/2017/04/30th-asean-summit-meetings-schedule.html> (2017.05.03.)
- 30th ASEAN Summit. SDG Knowledge Hub, 26 April 2017 <http://sdg.iisd.org/events/30th-asean-summit/> (2017.05.03.)
- Chairman’s Statement 30th ASEAN Summit. http://asean.org/storage/2017/04/Chairs-Statement-of-30th-ASEAN-Summit_FINAL.pdf (2017.05.03.)
- HOLMES, Oliver: 'Mass murder' complaint filed against Philippines' President Duterte at ICC. The Guardian, 25 April 2017 <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/25/mass-complaint-launched-against-philippines-president-duterte-at-icc> (2017.05.02.)
- KLEMENSITS, Péter: Rodrigo Duterte „független” külpolitikája: A Fülöp-szigetek átalakuló külkapcsolatai. PAGEO, december 27, 2016 <http://www.geopolitika.hu/hu/2016/12/27/rodrigo-duterte-fuggetlen-kulpolitikaja-a-fulop-szigetek-atalakulo-kulkapcsolatai/> (2017.04.30)
- LANDLER, Mark: Trump Invites Rodrigo Duterte to the White House. The New York Times, April 30, 2017 https://www.nytimes.com/2017/04/30/us/politics/trump-invites-rodrigo-duterte-to-the-white-house.html?_r=0 (2017.05.01.)
- MOGATO, Manuel – DELA CRUZ, Enrico: SE Asian summit ends in uncertainty over South China Sea stance. Reuters, April 29, 2017 <http://www.reuters.com/article/us-asean-summit-idUSKBN17V035> (2017.05.01.)
- PHL hosts successful 30th ASEAN Summit. Philippine News Agency, April 30, 2017 <http://www.pna.gov.ph/articles/983867> (2017.05.03.)
- Remarks Of President Rodrigo Roa Duterte at the Opening Ceremony of the 30th ASEAN Summit, PICC, Manila, Philippines, 29 April 2017. ASEAN Secretariat News, asean.org April 29th 2017 <http://asean.org/remarks-president-rodrigo-roa-duterte-opening-ceremony-30th-asean-summit-picc-manila-philippines-29-april-2017/> (2017.05.02.)
- TUPAS, Emmanuel: All set for Asean summit. The Philippine Star, April 22, 2017 <http://www.philstar.com/headlines/2017/04/22/1692737/all-set-asean-summit> (2017.05.03.)